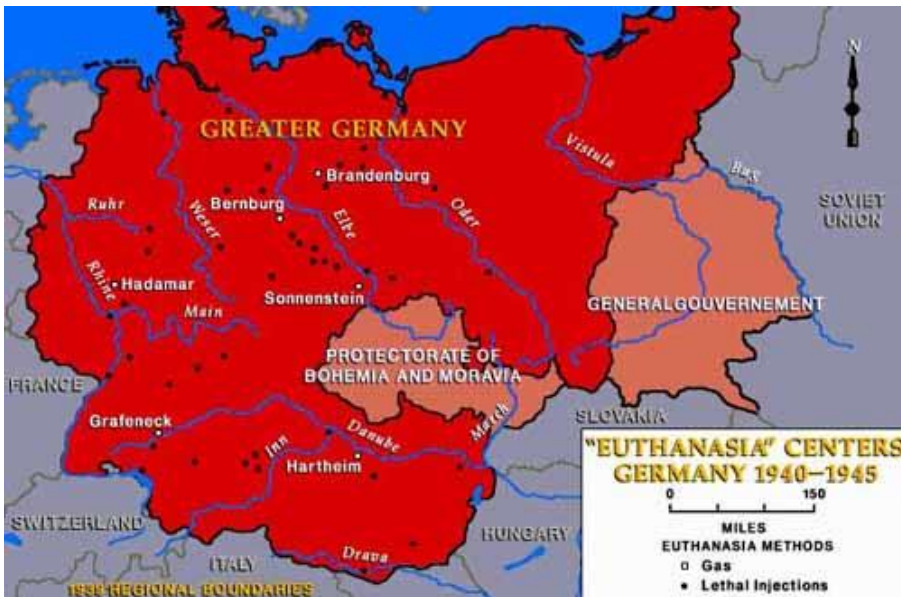

Eutanasiakeskukset

Eutanasiakeskukset olivat natsien perustamia keskitysleirien kaltaisia keskuksia. Eutanasialla on tässä yhteydessä hieman erilainen merkitys kuin mitä ensiksi tulee mieleen. Eutanasiakeskuksissa murhattiin ihmisiä, jotka eivät natsien mielestä ansainneet elää. Heitä olivat esimerkiksi kehitysvammaiset, kroonisesti sairaat, asosiaaliset sekä juutalaiset. Ihmisiä tapettiin varsinkin kaasua ja myrkkyä käyttämällä.

Eutanasiakeskukset olivat vaikuttavia paikkoja, mutta eivät hyvällä tapaa. Vaikuttavuutta oli esimerkiksi se, että natsit olivat vallassa ja heitä pelättiin. Keskuksissa tapahtuvat kauheet vaiheet vaikuttivat niin siellä potilaina oleviin, heidän perheisiinsä kuin myös paikkojen työntekijöihin.

Eutanasiakeskuksien tavoitteena oli edistää Hitlerin ja muiden natsien yritystä päästä eroon varsinkin juutalaisista ja jättää henkiin vain terveet arjalaiset. Teoilla oli kauheet seuraukset. Moni sai keskuksissa surmansa. Surmattujen läheiset joutuivat tietysti kärsimään rakkaidensa menetyksestä jos itse selvisivätkin natseilta. Työntekijöille koitui mahdollisesti omantunnontuskia tekemistään vääryyksistä. Heidät myös saatettiin tuomita vankeuteen.

Eutanasiakeskuksia koskevia velvollisuuksia voi olla hankala keksiä. Hitler varmasti ajatteli velvollisuutenaan olevan päästä heikoista eroon jolloin hänen valtakuntansa olisi vahvempi. Myös potilaiden päästämistä eroon vaivoistaan voisi pitää velvollisuutena. Hyveitä ei varmastikaan ollut montaa. Esimerkiksi tässäkin voisi pitää uhrien säästämistä kärsimyksiltä, jos potilasta ei kidutettu ja hänen haluttiin saavan rauha ikuisessa unessa. Näin ajattelevia tuskin oli kylläkään montaa eutanasiakeskuksissa. Siellä työskennellyillä ihmisillä, kuten lääkäreillä, saattoi olla paljon hyveitä, kuten jossakin määrin viisaus, kohtuullisuus ja rohkeus, mutta teot eivät hyviä olleet.

Toisen maailmansodan aikana tapahtuneista kauhuteoista on yleisellä tasolla opittu paljon esimerkiksi tasa-arvosta, moraalista ja arvoista.

Moraaliteoriat

Hyve-etiikan mukaan teon hyvyys tai pahuus riippuu tekijän ominaisuuksista. Jos hyveellinen, oikeamielinen henkilö tekee jotakin, teko on automaattisesti etiikan mukainen. Eutanasiakeskuksissa oli paljon ihmisiä vaikuttamassa siellä tapahtuviin tekoihin. Se, kuinka hyveellinen kukakin oli, vaihteli varmasti.

Velvollisuusetiikassa tarkastelun kohteena on itse teko ja sen hyvyys tai pahuus. Kaikkien velvollisuutena on tehdä hyvää. Tappaminen on velvollisuusetiikan mukaan aina väärin, joten eutanasiakeskukset olivat etiikan vastaisia.

Seurausetiikan mukaan teon seuraukset ratkaisevat onko teko oikein vain väärin. Eutanasiakeskuksista seurasi kuolemaa, surua ja kärsimystä, joten teot eivät olleet hyviä. Seurausetiikan lajeja ovat hedonismi (nautinto), egoismi (oma etu), altruismi (toisen etu) sekä utilitarismi (suurin hyöty mahdollisimman monelle). Eutanasiakeskusten voidaan luultavasti parhaiten perustella olevan pahoja joka kantilta. Toki joku saattoi saada suurta nautintoa ihmisten tappamisesta, jolloin hänen tekonsa olisivat hedonismin ja egoismin mukaan hyviä. Mutta silloinkin hänet todennäköisesti vangittiin myöhemmin, joka ei sitten tuottanutkaan nautintoa tai ollut oman edun mukaista.

Kristillinen etiikka

”Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi. Tämä on käskyistä suurin ja tärkein. Toinen yhtä tärkeä on tämä: Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi. Näiden kahden käskyn varassa ovat laki ja profeetat.»

Eutanasiakeskukset rikkovat rakkauden kaksoiskäskyä. Lähimmäisen rakkautta ei nimittäin usein osoiteta tappamalla. Koska keskuksessa vaikuttaneet rikkoivat toista käskyä, eivät he varmaankaan rakastaneet Jumalaa koko sielustaan, sydäimestään ja mielestään.

Eutanasiakeskukset olivat ristiriidassa myös kymmenen käskyn kanssa. Ensimmäiseksi varmasti tulee mieleen ”älä tapa”. Jotkut natseista saattoivat pitää esimerkiksi Hitleriä jumalaisena hahmona, jolloin he rikkoivat myös toista käskyä.

Kultainen sääntö on arjen periaate, jossa kehoitetaan ihmistä tekemään toisille samaa kuin haluaisi itselleenkin tehtävän, tai olemaan tekemättä mitään sellaista mitä ei haluaisi itselleenkään tehtävän. Työntekijät tuskin olisivat halunneet heitä itseään surmattavan, joten teot eivät olleen kristinuskon ja kultaisen säännön mukaisia.

Otteita vuorisaarnasta:

- Autuaaksijulistukset: "Autuaita ovat hengessään köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta" jne. (Matt 5:3 -12)
- Viha ja solvaukset kielletty, ei ainoastaan tappaminen (Matt. 5:21-22)
- Riidanhalu ja pitkävihaisuus kielletty (Matt. 5:23-26)
- Vihollisten rakastaminen ja toisen posken kääntäminen "silmiä silmästä" -säännön sijaan (Matt. 5:38-48)
- "Älkää tuomitko, ettei teitä tuomittaisi" (Matt. 7:1)

Varsinkaan näitä käskyjä ja kehoituksia ei toteutettu eutanasiakeskuksissa. Vihollista ei selkeästikään rakastettu, ja vihaa sekä solvauksia, tuomitsemista, riidanhalua ja pitkävihaisuutta ilmeni. Näitä käskyjä rikkoivat myös potilaat, varmasti heistä ainakin osa oli vihainen itsensä ja tuttaviansa kokemista vääryyksistä.

Kysymykset:

Mitä arvoja liittyy eutanasiakeskuksiin? Entä normeja?

Missä tilanteissa eutanasia olisi oikein?

Lähteet ja muita aiheeseen liittyviä linkkejä:

http://www.iltalehti.fi/ulkomaat/200906099740605_ul.shtml

<http://personal.fimnet.fi/laakari/hannu.tapiovaara/auschwitz%20laakarit.htm> (Horst Schumann)

<https://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Holocaust/t4map.html>

<http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Holocaust/t4.html>

http://en.wikipedia.org/wiki/Action_T4

Oona 12b